

[Lenger]

har sikret det gennem den politik, man har ført over for bloktilskuddene, fordi der ikke er andre muligheder for amtskommunerne, når man skærer ned på bloktilskuddene, end at ramme sygehussektoren.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Det må skyldes uvidenhed fra hr. Lengers side, når han siger, at der ikke er andre muligheder for at lave besparelser på amtsrådenes budgetter. Dem er der masser af. Vi har endog udarbejdet så mange forslag generelt, hr. Lenger, at de færreste overhovedet har læst dem og interesseret sig for dem. Det væsentlige problem og grunden til, at vi har økonomiske vanskeligheder her i landet, er, at man ikke har læst på fremskridtspartiets ændringsforslag.

Men det må bare stå fast, at de herrer Lenger og Taanquist på trods af deres angreb overhovedet ikke kunne fremvise ét eneste eksempel på, at fremskridtspartiet har foreslået besparelser på sygehussektoren. Det var vagt formuleret som sædvanlig, og de har selvfølgelig kendskab til, at fremskridtspartiet har stillet i tusindvis af ændringsforslag om besparelser i den offentlige sektor, men netop aldrig på sygehusvæsenet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Tommy Dinesen (SF) (se foran)

forkastedes, idet 25 (SF, FP og VS) stemte for, 105 imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 67

Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove.

(Fremsat 16/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Jeg må bede om mere ro i salen under forhandlingerne.

Henning Rasmussen (S):

Det centrale i dette lovforslag er de foreslåede skærper af indenrigsministerens, tilsynsrådenes og domstolenes muligheder for at drage kommunalbestyrelsesmedlemmer personligt til ansvar for eventuelle tab, de påfører kommunen, eller for at tilsidesætte deres pligter i deres arbejde som folkevalgte.

Vi er i socialdemokratiet kede af, at det er kommet dertil, at et sådant forslag er blevet fremsat. Vi har her i landet indtil for nylig klaret os udmærket uden disse skærper, fordi det var noget ukendt, at folkevalgte bevidst og groft overtråde gældende love og regler, som de skal administrere.

Vi fik for et par år siden et par meget omtalte og meget kritisable sager af denne art, begge to om retsstridige tilladelser til byggeri: Krik Vig- og Holte Midtpunkt-sagerne, der var meget beskæmmende for de lokalt ansvarlige. De gav anledning til det udvalgsarbejde, vi nu ser som lovforslag. Før og efter den tid har der kun været meget få og langt mindre sager af den art, hvor det måske kunne være rigtigt at have en mulighed for at kunne drage den enkelte personligt til ansvar, og det endda til trods for det utrolig store antal sager, der hvert eneste år behandles i kommunalbestyrelser, amtsråd og deres udvalg.

Vi er altså ikke i tvivl om, at der administreres lovligt og samvittighedsfuldt i de lokale folkevalgte råd, men derfor kan det måske nok være rigtigt at indføre straffeforanstaltninger over for de meget få, der bevidst tilsidesætter deres forpligtelser.

Vi er imidlertid skeptiske over for det foreliggende forslag af flere grunde. Den første er, at det selv efter et nøje studium af betænkningen, af lovforslaget og bemærkningerne til det er meget svært at se nogenlunde klart for sig, i hvilke tilfælde og under hvilke omstændigheder en folkevalgt kan risikere, at der rejses en sag imod ham eller hende.

Den anden grund er, at det af bemærkningerne fremgår, at også den, der af simpel uagtsomhed begår en fejl, kan risikere at blive draget til ansvar med retssag eller bøde eller med tilsynsrådssag og bod til resultat.

[Henning Rasmussen]

Der er ikke i sådanne tilfælde tale om forsæt, om bevidst overtrædelse eller grov uagtsomhed, men om, hvad jeg vil kalde godartet uvidenhed. En sådan hårdhed i disse sager synes vi er urimelig over for de tusinder, der i deres fritid og uden store juridiske kundskaber skal træffe beslutninger på borgernes vegne.

Den tredje grund til vores skepsis er, at man foreslår, at de, der er anklaget for forsømmelighed eller for overtrædelse af reglerne, kan undgå en retssag, hvis de accepterer at betale en bød fastsat af tilsynsrådet. Her er der jo ikke tale om et område, hvor det er relativt enkelt at finde nogle nogenlunde sikre retningslinjer for størrelsen af en bød, som tilfældet f.eks. er i mange skatteunddragelses-sager eller ved køb af smuglervarer eller andet. Det må derfor nok være rigtigst, at der sker en domstolsprøvelse i alle de sager, der fører til en sanktion.

Vi har ikke hermed afvist en vis skærpelse af de gældende regler, men vi har alvorlige indvendinger mod det foreliggende lovfor-slag.

Dernæst en bemærkning til forslaget om, at vederlag, efterløn og pension til borgmestre og vederlag til første viceborgmester ikke længere skal fastsættes i den lokale styrelsesvedtægt, men i en indenrigsministeriel bekendtgørelse. Det kan nok være vigtigt at få gennemført, at borgmestrenes økonomiske forhold overalt skal følge de generelle retningslinjer, men derimod vil vi i udvalget have vurderet, om det er rimeligt at fjerne den nuværende, temmelig nye bestemmelse i loven om, at første viceborgmesters vederlag skal være 10 pct. af borgmesterens, hvis man lokalt ønsker et sådant vederlag for dette arbejde. Vi er i det hele taget meget skeptiske over for forsøg på at fastsætte mere stive retningslinjer end dem, man har i dag, for kompensation og andre betalinger til udvalgsformænd og menige kommunalrådsmedlemmer.

I øvrigt vil det føre for vidt at gøre bemærkninger til de øvrige små forslag om ændringer, måske bortset fra et enkelt eller to. Det ene er, at vi finder det rigtigt nok, at man redaktionelt ændrer § 67, stk. 2, første punktum, om det kommunale lønningsnævns sammensætning, så det kommer til at svare til de faktiske forhold i dag, men vi vil gerne vide, om der er en dybere hensigt med at ændre formuleringen, sådan at der nu står:

»medlemmerne udpeges af indenrigsministeren efter indstilling« i stedet for den hidtidige formulering: »beskikkes af indenrigsministeren efter indstilling«. Vi skal ikke lægge skjul på, at det er erfaringerne fra andre ministre, der har ønsket at have nogle at vælge imellem, der får os til at stille det spørgsmål.

Til slut: vi er skeptiske over for forslaget om at fjerne den bestemmelse, der for få år siden blev indsat om, at man har pligt til at oplyse borgerne om kommunens budget. Den opgave er løst dygtigt og meget oplysende mange steder, og vi synes nærmere, man skulle udvide forpligtelsen fremfor at fjerne den.

Flemming Jensen (KF).

Jeg vil gerne indledningsvis sige, at vi i den konservative gruppe ikke er så skeptiske, som hr. Henning Rasmussen var. Vi finder, at forslaget er fornuftigt afbalanceret. Vi lægger også en del vægt på ministerens bemærkninger om, at hverken betænkningen eller regeringen finder det rimeligt at foreslå en almindelig skærpelse af ansvaret for kommunalpolitikere, men snarere vil skabe den øgede tryk, der kommer af mere klare retningslinjer.

Enkeltstående uheldige tilfælde – og her er jeg naturligvis helt enig med hr. Henning Rasmussen – giver bestemt ikke baggrund for at generalisere, men de giver baggrund for, som det også hedder i bemærkningerne, at man kan gribe ind, hvor andet ville opfattes som stridende mod almindelig retsbevidsthed.

Der sker en klargøring af de sanktionsbestemmelser, man kan gribe til, når kommunalbestyrelsen enten træffer beslutning i strid med lovgivningen eller undlader at udføre en beslutning, den har pligt til, og vi finder, at stk. 4 omhandlende tilsynsmyndighedens mulighed for at frafalde sagsanlæg mod et kommunalbestyrelsesmedlem er rimelig med de betingelser, der er fastsat herfor.

Jeg vil også gerne understrege, at sanktioner kun skal finde sted ved grov tilsidesættelse af de pligter, der påhviler den enkelte.

Nyt er det, at tilsynsmyndighedernes beføjelser også gælder over for økonomiudvalget og de stående udvalg, men det er, mener jeg, en logisk konsekvens af den ændrede arbejdsfordeling i kommunerne. Lad mig i

[Flemming Jensen]

øvrigt om denne del af forslaget blot sige, at man efter vor mening har haft en heldig hånd for så vidt angår påtaleret og anke.

Også forenklingen af bestemmelsen om vederlag og diæter er rimelig, og jeg må indrømme, at jeg ser frem til med megen spænding, hvad det bebudede forslag om konvertering af diæter til faste vederlag vil indeholde. Det kan meget let blive kontroversielt, al den stund arbejdets tilrettelæggelse jo er såre forskellig i landets kommuner.

Som hr. Henning Rasmussen var inde på, vil forslaget om, at kommunen selv bestemmer, hvorledes borgerne skal informeres om budgettet, vel nok give nogen debat og af nogle bliver opfattet som en sænkning af informationsniveauet. Det behøver nu ikke at blive tilfældet. Jeg tror, der er brugt mange penge på informationsformer, der ikke optager borgerne, så jeg synes, det er nok så fornuftigt at overlade det til den enkelte kommunalbestyrelse, som trods alt ved mere om, hvorledes det kan gøres det enkelte sted.

Det konservative folkeparti vil, som jeg håber det er fremgået, arbejde positivt med dette lovforslag i udvalget, og jeg tror, det er rigtigt at understrege, at netop et forslag som dette kræver en særdeles grundig udvalgsbehandling, hvor vi forhåbentlig også kan høre fra dem, som det direkte angår.

Bente Nielsen (V):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Svend Heiselberg, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne knytte et par bemærkninger til dette lovforslag.

Forarbejdet til lovforslaget er jo ikke af ny dato, idet der allerede i juli 1981 blev nedsat et udvalg til overvejelse af behovet for ændring af lovgivningen om ansvarsplacering og retlige reaktionsmuligheder i kommunalforvaltningen, herunder eventuelle ændringer af den kommunale styrelseslovs § 61 og den tilsvarende bestemmelse i lov om Københavns kommunes styrelse.

Dette udvalg har nu afgivet en fyldig betænkning, der har dannet baggrund for det lovforslag, som ministeren her har fremsat, et lovforslag, som i sin fremsættelsesform fortjener ros. Det er altid rart, når de gældende formuleringer af de bestemmelser, der berøres af lovforslaget, tydeligt fremgår af et

lovforslag. Det burde altid være således, når et lovforslag bliver fremsat.

Jeg er også tilfreds med, at ministeren ikke mener, at der har været behov for generelt at skærpe reglerne om ansvaret for medlemmer af kommunalbestyrelserne, da det er min opfattelse, at vore krav om ansvar for kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke bør være af en sådan karakter, at vi skræmmer nogle fra at gå ind i kommunalbestyrelsesarbejdet, som jo er et borgerligt ombud. I det hele taget skal vi passe på ikke at sætte for mange til at være overdommere over for de folkevalgte. Det er vælgerne, der bedst dømmer de folkevalgte for de beslutninger, der tages i de enkelte kommuner. Efterhånden har vi også fået en så bureaukratisk lovgivning, at det kan være svært for mange at se fornuften i de helt overordnede betragtninger og endnu mere svært at følge med i alle de detaljeregler, som kommunalbestyrelsesmedlemmerne formodes at kende. Men lovforslaget lægger, så vidt jeg kan se det, heller ikke op til en stramning, som kommunalbestyrelserne ikke kan leve med.

Også ændringerne i reglen om borgmestervederlag og pension samt reglerne for de kommunale budgetter og regnskabssystemer er vi positive over for.

Med disse ord skal jeg på venstres vegne anbefale lovforslaget.

Birthe Hansen (SF):

Da man fra SFs side i november 1982 kom med et efter vor mening meget enkelt bud på, hvordan man bl.a. kunne sikre borgernes retsbevidsthed ved at indføre strafansvar for folkevalgte, når disse f.eks. bidrog til aktive ulovligheder ved at meddele ulovlige tilladelser, ved at acceptere udnyttelsen af tilladelser inden ankefristens udløb osv., eller når de gjorde sig skyldige i passive ulovligheder, som forsømmelser af tilsynsplikten i miljøsager er, blev dette vort forslag, som stadig væk efter vor mening er et enkelt forslag, ikke særlig godt modtaget. Flere ordførere mente, at forslaget ville skræmme. Det var der nogle der mente dengang, og det er der åbenbart også en fru Bente Nielsen der i dag mener at det vil, sådan at man ikke ønsker at lade sig vælge til en kommunalbestyrelse eller et amtsråd, samt at straffen for

[Birthe Hansen]

den folkevalgte ville vise sig på valgdagen ved manglende genvalg.

Jeg troede ikke dengang, og det tror jeg heller ikke i dag, at det holder stik. Langt de fleste sager kommer nemlig aldrig til borgerne kendskab, idet behandlingen af disse sager foregår bag lukkede døre under udvalgs-møder i amter og kommuner. Derimod kan det da godt være rigtigt, som nogle ordførere nævnte – og det må man så sandelig da også håbe – at det kun er en lille procentdel af samtlige de sager, der behandles i de folkevalgte råd, der kan give anledning til, at straffjemmelen tages i brug. Men selv en nok så lille procentdel kan man da ikke fra folketingets side se bort fra, og det har man så heller ikke ønsket, idet man nu fra indenrigsministerens side på baggrund af betænkningen om ansvarsplacering i kommunestyret har fremsat forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove, hvori § 61 med efterfølgende bogstaver set fra vort synspunkt er det mest interessante. Men jeg finder det uheldigt, at der efter forslaget kun kan rejses påtale over for det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem efter anmodning af tilsynsmyndighederne og ikke efter anmodning fra den enkelte borger. Dette er begrundet med risikoen for politisk misbrug eller chikane. Begrundelsen forstår jeg simpelt hen ikke, for når den skal sammenholdes med, at det pågældende medlem af kommunalbestyrelsen har gjort sig skyldigt i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, synes jeg ikke, der er nogen rigtig sammenhæng imellem argumentationen og modviljen mod at lade den enkelte borger have ret til at rejses påtale.

Men lovforslaget indeholder også noget andet, nemlig noget om information til borgerne – eller måske nærmere mangel på samme. Jeg kunne have ønsket mig, at forslaget indeholdt en styrkelse af denne information; det gør det desværre ikke. Det er ikke, fordi jeg synes, at pligten til at annoncere årsbudgettet i den lokale presse har sagt borgerne så forfærdelig meget, men hvis man går ind for decentralisering, var der her en anledning til og mulighed for at husstandsomdele en brochure, som indeholdt andet end tørre tal, og som også via sine bemærkninger forklarede kommunens borgere, hvad de kunne forvente sig i den kommende tid, og hvad deres skattekroner skulle bruges til.

Ole Vig Jensen (RV):

Med de eksempler, der kendes, og som for nogles vedkommende er nævnt i ministerens fremsættelsestale, er vi i det radikale venstre af den opfattelse, at det desværre er nødvendigt, at vi får præciseret og i øvrigt skærpet kommunalbestyrelsesmedlemmernes tilsynsforpligtelser og de gældende regler om ansvar og mulige sanktioner, når der er tale om grov tilsidesættelse. Det er uholdbart, at man, når det gælder de kommunale anliggender, skal kunne frigøre sig for et ansvar, når der virkelig er tale om grov tilsidesættelse. Men som det er sagt af andre, er det også nødvendigt at finde en meget fin balance i disse sager, for med det byrdefulde arbejde, som det i dag er at være valgt til en kommunalbestyrelse, hvilket jo for manges vedkommende betyder, at det først og fremmest er fritiden, man må bruge til det, er der også grænser for, hvor store forpligtelser man kan lægge på det enkelte medlem, hvis vi vil opretholde folkestyret i den bredde, som vi har i dag, og det er vi fra radikal side tilhængere af.

Efter lovforslaget præciseres det i forbindelse med den skærpelse, der er tale om her, også, at de enkelte medlemmers muligheder for at frigøre sig for et eventuelt ansvar skal tydeliggøres, og jeg forstår også, at forslaget direkte sigter imod, at man igennem denne del af forslaget skal skabe en øget tryghed for de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer, og det er selvfølgelig vigtigt i denne sammenhæng.

Jeg har i øvrigt indtryk af, at netop en del af dette egner sig til udvalgsarbejdet; det mener jeg også gælder spørgsmålet om vederlag til borgmester, viceborgmester og udvalgsformænd. Det vil vi vende tilbage til under udvalgsarbejdet, men vi ser positivt på lovforslaget i øvrigt.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet kan selvfølgelig ikke tilslutte sig øgede udgifter til kommunalbestyrelsesmedlemmer eller borgmestere, eller hvad det nu måtte være, og vi mener også, denne sag er betænkelig. Den mængde af materiale og den komplicerede lovgivning, som de skal operere efter, gør jo, at de stort set kommer uforberedte til hvert andet møde; de har ingen mulighed for at sætte sig ind i tingene, hvis det er noget, der skal dri-

[Maisted]

ves på fritidsbasis. Jeg synes, at folketinget har et stort medansvar for, at det går så dårligt med sagsbehandlingen i kommunerne, og at det faktisk er herinde, man først og fremmest skulle sørge for at forenkle lovforslagene og se at få tyndet ud i lovjunglen, sådan at forudsætningerne for de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer var til stede, når de skulle forstå det, de skulle behandle, og at den mængde af sager, de får præsenteret fra uge til uge, blev bragt ned til et rimeligt niveau. Men omvendt er det selvfølgelig rigtigt, at de med de sager, der er nævnt, jo heller ikke blot skal kunne skyde sig ind under, at de ikke ønsker at sætte sig ind i tingene. Vi synes, at sagen egner sig til et grundigt udvalgsarbejde, men vi kan ikke på forhånd give tilsagn om, at man skal til at forfølge menige kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Lenger (VS):

Langt de fleste af de ændringer, der er i ministerens forslag, er jo rene justeringer, og dem er der ingen grund til at kommentere, ud over at man får en anelse om, at regeringens medlemmer indbyrdes har en konkurrence om, hvem der kan begrunde flest muligt lovændringer med det, man kalder regelsaneringer. Her ser vi det igen, og jeg kan med min bedste vilje ikke se, at der f.eks. skulle ligge nogen speciel sanering i, at det konstituerende møde i en kommunalbestyrelse nu ikke mere skal holdes mellem den 2. og den 14., men mellem den 1. og den 15. december, eller måske er det mellem den 30. november og den 16. december. Men lad det nu ligge; ministeren får nok sin præmie.

Hvad indholdet angår, er vi ikke begejstrede for, at der foreslås en fjernelse af kommunernes pligt til at orientere borgerne om budgettets indhold. Vi ved godt, at denne pligt mange steder har udartet i den rene borgmesterpropaganda, men vores konklusion på det er ikke, at forpligtelsen så skal bortfalde. Tværtimod burde det sikres, at kommunalbestyrelserne fik en pligt til ikke blot at give oplysninger, men også at give sobre oplysninger.

Vi er heller ikke begejstrede for, at ministeren vælger den løsning på det kommunale lønningsnævns virksomhed, at hun vil modernisere det. Vi ville hellere nedlægge det, noget, der i sandhed ville være regelsanering,

hvis man havde en regering, som havde et sådant ønske. Hvad lønningsnævnet har foranstaltet af ulykker, er ikke småting, og vi så meget gerne, at dette organ gik alt kødets gang.

Men den væsentligste enkeltændring i forslaget er jo som også sagt af andre ordførere, at loven giver en mulighed for at kræve erstatninger af kommunalbestyrelsesmedlemmer og i en række helt særlige tilfælde at idømme dem bøder. Uanset om der er tale om kommunalbestyrelsesmedlemmer eller der er tale om kriminelle, tror vi ikke på værdien af straffe. Men en erstatningspligt er efter vores opfattelse meget rimelig, og den vil man i øvrigt formentlig kunne forsikre sig over for, dels for at friholde kommunekassen, som ministeren også foreslår det, og dermed skattebetalerne for en del udgifter, der skyldes lovovertrædelser eller forsømmelighed, dels og især for at holde den enkelte borger skadesløs over for forsømmelser.

Denne tilslutning til ministerens princip gælder derfor ikke den konkrete udformning af forslaget. Det afgørende i ministerens udformning er jo nemlig, at kommunen skal være påført et tab, og det finder vi er et alt for snævert kriterium, ja, vi finder endog ikke, at det skal være det væsentligste kriterium.

Hvis vi endelig skal vælge, bør kriteriet ud fra et retssikkerhedssynspunkt være, at det er den enkelte borger, der vil kunne få en erstatning i den situation, hvor han eller hun er blevet påført et tab. Som hovedregel er det sådan, at en kommunekasse langt bedre end den enkelte borger vil kunne bære et tab. Det er ikke noget nyt som retsprincip.

Jeg vil gerne nævne et par eksempler i relation til ministerens forslag og bede om at få en kommentar til dem. Det er sådan efter bistandslovens § 69, at kommunalbestyrelserne har en forpligtelse til at fremskaffe det fornødne antal daginstitutionspladser, og under lovgivningens behandling i 1974 sagde den daværende socialminister, at forpligtelsen skulle forstås bogstaveligt.

Siden har skiftende ministre fortolket sig frem til, at det er nok, hvis der bare foreligger en udbygningssplan, uanset at børn jo ikke har megen gavn af en plan. Men den situation fører i mange kommuner til, at borgere, især enlige kvinder, lider et tab, fordi de må sige nej til job, når de ikke har en

[Lønger]

pasningsmulighed. Kommunekassen lider måske et tab, måske ikke, men alligevel ville en erstatningsmulighed over for den enkelte efter vores mening være ganske rimelig i sådan en situation.

Det fremgår ikke klart af ministerens bemærkninger, om loven også under en eller anden form kan anvendes, når en kommunalbestyrelse undlader at give påbud om rensningsforanstaltninger over for bestemte virksomheder, undlader at kontrollere miljøforanstaltninger eller som f.eks. Københavns kommune undlader at udarbejde en kommuneplan. Det opfatter vi som nok så væsentlige forsømmelser, uanset at der ikke kan påvises noget direkte tab for kommunekassen, og det er jo ministerens kriterium. Eller hvad med en kommune, som overhører advarsler om farlige fiberlofter, så børnene bliver syge og der skal iværksættes reparationer for millionbeløb? Er det en situation, som er indeholdt i ministerens forslag? Det synes vi ikke fremgår klart.

Jeg vil derfor gerne spørge ministeren, hvordan forslaget skal forstås i forhold til disse eksempler, hvor tabet kan være svært at gøre op, og om den særlige forpligtelse over for miljøet, som miljøministeren har bebudet i et andet forslag, også er indeholdt indirekte i dette forslag eller miljøministeren følger efter med supplerende regler, der muligvis kan føre til yderligere ændringer i lov om kommunernes styrelse. Hvordan forholder det sig med det?

Men nok så vigtigt som bøder og erstatninger var det imidlertid, om ministeren havde indført en mere direkte borgerkontrol med kommunalbestyrelsernes arbejde. På det område tror jeg at et andet af regeringens medlemmer, justitsministeren, snart vil komme med et lovforslag, der har den direkte modsatte virkning. En borgerkontrol ville efter vores opfattelse være en langt mere positiv og ikke-kriminaliserende foranstaltning end bødemuligheden, som foreslås her.

Steffensen (KrF):

Udviklingen har jo desværre vist, at det er nødvendigt, at der kommer ændringer i den kommunale styrelseslov. Ministerens forslag hertil synes vi er godt, så det kan vi støtte.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skal takke for de synspunkter, der er kommet frem her, og den – sådan fornemme – jeg det i hvert tilfælde – rimelig positive holdning til dette lovforslag. Når jeg siger rimelig positive, er det, fordi jeg gerne vil gøre nogle generelle bemærkninger om en del af det, ordførerne har været inde på.

Jeg mener, vi skal være meget varsomme, som også hr. Ole Vig Jensen var inde på, med, at vi nu ikke farer ud med bål og brand over for kommunalbestyrelsesmedlemmer, sådan at det kunne ødelægge menneskers mulighed for at deltage i det kommunale arbejde. Det har været meget vigtigt for mig ved udformningen af dette lovforslag, og også da jeg begyndte som minister og fulgte udvalgets arbejde, at vi kom med et lovforslag, som var meget varsomt på dette område. Det er, som det blev udtrykt af en af ordførerne, et spørgsmål om en balancegang i det, vi foretager os. Det er meget vigtigt for mig at slå fast, at jeg ikke mener, der generelt er behov for at skærpe reglerne om ansvar for medlemmer af kommunalbestyrelserne, idet landets kommunalbestyrelser naturligvis er lige så omhyggelige med at sikre, at de ikke overtræder lovgivningen, og er lige så ansvarsbevidste, som folketingets medlemmer bilder sig ind at de er.

Det er klart, at vi alle sammen går til opgaven med den største alvor, og det gør kommunalbestyrelsesmedlemmer naturligvis også. Jeg er slet ikke enig i hr. Maisteds vurdering af kommunalbestyrelsesmedlemmers arbejde. Jeg tror, man tager det helt anderledes seriøst i de allerfleste tilfælde. Men det er jo også mennesker, vi har med at gøre, ligesom det er herinde.

Men der er nogle ganske enkelte tilfælde, hvor det har vist sig, at vores regler ikke har været skarpe nok, og det er sådan, at straffelovens regler om pligtforsømmelse ikke kan anvendes over for kommunalbestyrelsesmedlemmer, og så kan der altså forekomme tilfælde, hvor man ikke kan gribe ind og ikke har kunnet gribe ind, selv om en kommunalbestyrelse groft har overtrådt lovgivningen.

Det er rigtigt, som det er blevet sagt også af hr. Henning Rasmussen, at der er tale om ganske enkelte tilfælde, og jeg mener også, at denne lovgivning kun i ganske enkelte tilfælde – forhåbentlig aldrig – skal komme i virksomhed. Derfor er der i bemærkningerne lagt megen vægt på, at der er tale om at skabe

[Indenrigsministeren]

hjemmel for at straffe kommunalbestyrelsesmedlemmer, som groft tilsidesætter de pligter, hvervet som medlem af kommunalbestyrelsen medfører. Jeg vil meget gerne understrege ordene »groft tilsidesætter«, for ellers laver vi noget, der er splintrende galt, og det vil jeg gerne sige også til hr. Ole Vig Jensen, som var inde på disse ting.

Hovedsynspunktet for mig er, at vi nu ikke farer rundt efter folk, men at vi på den anden side også sikrer, at vi kan gribe ind i tilfælde, hvor det er nødvendigt at have hjemmel til at kunne gribe ind.

Så skal jeg gøre nogle ganske enkelte bemærkninger om nogle andre spørgsmål, der har været fremme. Når borgmestervederlaget er draget ind her, er det ganske enkelt, fordi vi i kommunerne har oplevet nogle særdeles ubehagelige diskussioner om, hvorvidt borgmesteren skulle have en yderligere vederlæggelse, altså skulle have den pris- og lønregulering eller andet, som andre har fået. I den økonomiske diskussion, som mange kommuner er ude i i øjeblikket, er borgmesteren anstændigvis nødsaget til at sige: nej tak, jeg skal ikke have noget! Og det er vel i og for sig ikke rimeligt i en situation, hvor borgmesterens arbejde måske er blevet nok så belastende, at han er den eneste i dette samfund, som ikke får den regulering, som han ville være berettiget til. Derfor har vi i lovforslaget sagt, at det må være rigtigt, at vederlæggelse af borgmestre fastsættes centralt, så undgår man den meget ubehagelige lokale diskussion, som antager nogle højder, der ikke er rimelige.

Når hr. Henning Rasmussen var inde på, om ordet »udpeges« eller ordet »beskikkes« skulle bruges i denne sammenhæng, vil jeg sige, at det for mig er fuldstændig lige kært. Der er ikke tale om nogen realitetsændring, men kun om, at vi syntes, det ene ord var pænere end det andet. Men hvis hr. Henning Rasmussen gerne vil have det lavet om, skal jeg være meget lydhør over for det.

I øvrigt har jeg lyttet til de synspunkter, hr. Henning Rasmussen gav udtryk for herfra, og jeg er enig i, at en del af dem er bedst egnede til, at vi tager stilling til dem under udvalgsarbejdet. Der var bl.a. nogle opklarende ting med hensyn til boden, hvor jeg tror der var nogle misforståelser.

Fru Birthe Hansen gjorde sig vist også skyldig i en misforståelse, fordi fru Birthe

Hansen var utilfreds med, at borgerne ikke kunne rejse en sag. Forretningsgangen er jo, at borgeren til enhver tid har mulighed for f.eks. at rejse en sag over for ministeren, som så efter fuldstændig sædvanlige regler spørger tilsynsrådet. Tilsynsrådet vil så undersøge sagen, og i de tilfælde, hvor der foreligger det, der er tale om i denne lovgivning, nemlig grov tilsidesættelse, vil der være mulighed for at skride ind. Så der er de ventiler i det, som jeg mener der med rimelighed kan forlanges.

Til hr. Lenger skal jeg endelig sige, at miljøministeren og boligministeren følger denne lovgivning op i den allernærmeste tid hver på sit område.

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil kun sige til ministeren, at vi naturligvis i høj grad har hæftet os ved, at der utrykkeligt tales om bevidste overtrædelser og grove tilfælde, men det er netop også det, der har gjort, at vi synes, det er mærkeligt, at der i bemærkningerne står, at man kan risikere at komme i fedtefadet også i tilfælde af simpel uagtsomhed. Det var sådan set det, der satte os på sporet af, at der her er noget, der ikke rigtig harmonerer med den principielle tilkendegivelse i lovteksten. Men det mener jeg ikke vi skal diskutere mere her i dag, det skal vi sortere ud under udvalgsarbejdet. Jeg håber, at ministeren lagde mærke til, at der blev sagt, at der i den foreliggende form er ting i lovforslaget, vi er meget skeptiske over for, men at vi er af den opfattelse, at det beklageligvis er nødvendigt af hensyn til de ganske få tilfælde, vi har, at sikre, at også de mennesker kan drages til ansvar, som alle andre kan, for ting, de ikke burde have gjort.

Birthe Hansen (SF):

Jeg vil gerne lige prøve på at rette den misforståelse, som indenrigsministeren tror jeg befinder mig i. Det gør jeg sandelig ikke, for som det er i dag, kan den enkelte borger melde noget til politiet, og så kan der på baggrund af det rejses en sag. Det vil man afskære nu ved at sige, at den enkelte borger kan henvende sig til indenrigsministeren, som så via tilsynsrådet måske kan få rejst en sag, men tilsynsrådet vil komme til at virke som et filter, fordi tilsynsrådet overvejende

[Birthe Hansen]

består af de samme amtsrådsmedlemmer, som man måske vil rejse en sag imod.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skulle lige være sikker, inden jeg svarede fru Birthe Hansen. Den mulighed er der naturligvis også i dag. Der er intet ændret i det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.

(Fremsat 22/2 84).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4-5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 94:

Forslag til lov om teatervirksomhed.

Af Ole Espersen (S), Birthe Hansen (SF) og Tinning (VS) m.fl.

(Fremsat 6/3 84).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 95:

Forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.

(Fremsat 6/3 84).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Uden at der nu egentlig skulle være tale om en gennemgribende lovrevision på teaterområdet, har vi i dag ikke mindre end tre forslag på bordet, som drejer sig om dette emne, og det er da glædeligt, for så vidt som det altid er glædeligt at diskutere kulturpolitik, når man i øvrigt ellers altid taler økonomi.

Der er nu nok en hel del økonomi i dette her, og det skal jeg vende tilbage til, ikke mindst når jeg omtaler regeringens eget forslag, men lad mig starte med kort at give min vurdering af de to øvrige forslag.

Det forslag til lov om teatervirksomhed, der er fremsat af S, SF og VS, må regeringen afvise af flere grunde. For det første af økonomiske grunde, og det kan ikke overraske nogen. Forslaget indeholder merudgifter på, lad os rundeligt sige 16 mill. statslige kr. og – skønner man – ca. 4 mill. amtslige kr., og det er altså ca. 20 millioner offentlige kroner.

Jeg er udmærket klar over, at det, der oprindeligt blev drøftet på konferencer rundt omkring, var et højere beløb, og jeg synes, det er prisværdigt, at man har forsøgt at skære det til – formodentlig under hensyntagen til den almindelige økonomiske situation, men stadig væk må jeg sige, at vi må afvise det forslag.

Jeg synes også, der er noget i konstruktionen, som virker utiltalende. Jeg er ikke nogen stor tilhænger af den indbyrdes afhængighed, man har bundet forslagens forskellige dele sammen med, og jeg vil gerne begrunde hvorfor.

Sidste finansår lykkedes det at skaffe en ekstra bevilling til Det rejsende Landstater, som havde store økonomiske problemer og gammel gæld, en ekstra bevilling på 4 mill. kr., som fik udryddet gælden og gjorde godt, hvor den faldt. Den faldt på et tørt sted.

Men hvis det skulle ske med den nye indbyrdes afhængighed, er jeg bange for, at sådanne redningsmanøvrer på rette tid og sted ville have meget svært ved at finde sted, fordi det uvægerlig ville trække en hel bunke konsekvenser med sig, som ville hindre, at man omprioriterede.

Jeg vil også tillade mig at gøre opmærksom på, at netop omprioritering jo hele tiden har været et begreb, jeg har gjort meget ud af, for jeg tror, det er helt nødvendigt ikke mindst på det kulturelle område, hvor nye ting opstår, hvor ting udvikler sig på ét om-